

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก โรงพยาบาลราชบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครอบครัวของผู้ป่วยเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด-6 ปี ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยวิกฤตกุมารเวชกรรม หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลราชบุรี ตั้งแต่เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

โดยกำหนดคุณสมบัติของครอบครัว ดังนี้

1. เป็นบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นในครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีความผูกพันกับผู้ป่วยเด็ก โดยทางกฎหมาย ทางสายเลือด หรือทางอารมณ์และทางด้านจิตใจ และเป็นผู้ที่ให้เวลาในการดูแลผู้ป่วยเด็กมากที่สุดในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลราชบุรี ครั้งนี้

2. ครอบครัวสามารถสื่อสาร พูดและเข้าใจภาษาไทย

3. ครอบครัวสมัครใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยในการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยสุ่มจากบัญชีรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาในแต่ละหอผู้ป่วยเป็นลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 100 คนคิดเป็น 18% ของประชากรทั้งหมดในเดือนมกราคมและเดือนกุมภาพันธ์ โดยแบ่งเป็นผู้ป่วยเด็กวัยทารกที่มีความเจ็บป่วยเฉียบพลันจำนวน 25 คน ผู้ป่วยเด็กวัยทารกที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังจำนวน 25 คน ผู้ป่วยวัยเด็กตอนต้นที่มีความเจ็บป่วยเฉียบพลันจำนวน 25 คน ผู้ป่วยวัยเด็กตอนต้นที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังจำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็กและครอบครัว แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็ก ประกอบด้วย อายุ เพศ การวินิจฉัยโรค จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับเด็กป่วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความต้องการการได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงข้อคำถามของ คิงส์, โลเซนบัม และคิงส์ (King, Losenbaum, & King, 1996) ของ เอ็คซ์เคิล, แมคซ์ลีน และเพลสเนท (Eckle, Maclean, & Plaines, 2001) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การให้ความเคารพแก่ครอบครัว 5 ข้อ การมีส่วนร่วมในการดูแล 5 ข้อ การให้ข้อมูล 13 ข้อ การสนับสนุนครอบครัว 7 ข้อ ข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยตัวเลือก 5 ตัวเลือก ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับแสดงถึงความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ไม่ต้องการ

คะแนน 2 หมายถึง ต้องการในระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง ต้องการในระดับปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง ต้องการในระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง ต้องการในระดับมากที่สุด

การแปลผลคะแนนโดยรวมและรายด้านใช้ค่าเฉลี่ย โดยแบ่งเป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

1.00-1.49 คะแนน หมายถึง ไม่ต้องการ

1.50-2.49 คะแนน หมายถึง ต้องการระดับน้อย

2.50-3.49 คะแนน หมายถึง ต้องการระดับปานกลาง

3.50-4.49 คะแนน หมายถึง ต้องการระดับมาก

4.50-5.00 คะแนน หมายถึง ต้องการระดับมากที่สุด

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

การหาความตรงของเครื่องมือ กระทำโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์พยาบาลทางด้านการพยาบาลครอบครัว 1 ท่าน
2. อาจารย์พยาบาลทางด้านการพยาบาลแม่และเด็ก 2 ท่าน

หลังจากที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้มีความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนของเนื้อหาอีกครั้ง ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความต้องการการได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ไปทดลองใช้กับครอบครัวผู้ป่วยเด็กของหอผู้ป่วยวิกฤตกุมาร เวชกรรม หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมในโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน และนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient's Cronbach Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา และได้รับอนุญาตจากทางโรงพยาบาลราชบุรี ผู้วิจัยพบครอบครัวของผู้ป่วยเด็กเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย โดยอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย และประโยชน์ที่จะได้รับ โดยครอบครัวของเด็กป่วยสมัครใจเข้าร่วมในการวิจัยโดยไม่มีข้อบังคับใด ๆ และสามารถยุติการเข้าร่วมในการวิจัยช่วงใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลกับผู้วิจัย การตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมในการวิจัยไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลที่ผู้ป่วยเด็กได้รับ และคำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการวิจัยจะเก็บเป็นความลับและจะนำเสนอในภาพรวมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชบุรีเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้รวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยวิกฤตกุมารเวชกรรม หัวหน้าหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด หัวหน้าหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมกับขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ครั้งแรกวันที่ 1 ของการเก็บข้อมูล ดำรวจรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม ใช้รายชื่อผู้ป่วยเด็กที่มีทั้งหมดกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบจากบัญชีรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาคือเป็นลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่

วันที่ 2 ของการเก็บข้อมูล ดำรวจรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิดใช้รายชื่อผู้ป่วยเด็กที่มีทั้งหมดกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบจากบัญชีรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาคือเป็นลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่

วันที่ 3 ของการเก็บข้อมูล ดำรวจรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่หอผู้ป่วยวิกฤตกุมารเวชกรรมใช้รายชื่อผู้ป่วยเด็กที่มีทั้งหมดกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบจากบัญชีรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาคือเป็นลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่

ครั้งที่ 2 วันต่อมาของการเก็บข้อมูลสำรวจรายชื่อผู้ป่วยเด็กเริ่มที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด และหอผู้ป่วยวิกฤตกุมารเวชกรรม ตามลำดับใช้รายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษารวมตั้งแต่วันที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลในครั้งแรกเพื่อไม่ให้รายชื่อผู้ป่วยเด็กซ้ำกัน กลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบจากบัญชีรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาคือเป็นลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่ทำการเก็บข้อมูลจนครบจำนวนที่กำหนด เก็บข้อมูลวันจันทร์ ถึง วันอาทิตย์ตั้งแต่เวลาประมาณ 09.00-16.00 น.

3.2 เก็บข้อมูลตามรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่สำรวจ และเข้าพบครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ผู้วิจัยแนะนำตัวสร้างสัมพันธภาพกับครอบครัวผู้ป่วยเด็ก พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ที่จะได้รับ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยจากครอบครัวรวมทั้งแจ้งให้ครอบครัวเข้าใจถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมการวิจัยที่ผู้วิจัยให้อ่าน คั้งที่หากครอบครัวไม่พร้อมหรือมีความยากลำบากใจที่จะตอบแบบสอบถามสามารถบอกเลิกได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการรักษาผู้ป่วยเด็กทั้งสิ้น เมื่อครอบครัวผู้ป่วยเด็กแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ให้ครอบครัวลงลายมือชื่อในแบบแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

ในกรณีที่ครอบครัวดูแลผู้ป่วยเด็กผู้ที่ให้การดูแลผู้ป่วยเด็กมากที่สุดขณะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลครั้งนี้ไม่ได้อยู่ขณะนั้นผู้วิจัยจะทำการนัดหมายหลังจากนั้นผู้วิจัยจะมาตามนัดเพื่อชี้แจงรายละเอียดและเก็บแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้ครอบครัวผู้ป่วยเด็กเข้าใจ แล้วจึงให้ครอบครัวตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยเริ่มจากแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็ก บางข้อคำถามประกอบด้วย อายุ จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของครอบครัว แบบสอบถามความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการให้ความเคารพแก่ครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแล ด้านการให้ข้อมูล และด้านการสนับสนุนครอบครัวตามลำดับ โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20-30 นาที เมื่อครอบครัวตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อคำถาม โดยขออนุญาตกับครอบครัวตอบคำถามนั้นเพิ่มเติมในกรณีที่ไม่ครบถ้วน ในรายที่อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยอ่านคำถามให้ครอบครัวฟังและทำเครื่องหมายในแบบสอบถามตามที่ครอบครัวตอบทีละข้อจนครบทุกข้อ

ในกรณีที่ครอบครัวไม่สามารถตอบคำถามได้ในขณะนั้นเนื่องจากจะต้องให้การดูแลบุตร จึงไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถามได้ในขณะนั้น ผู้วิจัยจะให้แบบสอบถามแก่ครอบครัวไว้ 1 วัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะมาเก็บแบบสอบถาม

4. นำข้อมูลที่ได้นำรวบรวมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science/ Personal Computer) ตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็กและของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. ความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก รายด้านและโดยรวม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็กจำแนกตามวัยและประเภทของความเจ็บป่วยผู้ป่วยเด็กโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent t-test)